

Finansinis raštingumas ir nauji verslo modeliai, skatinantys moterų verslumo galimybes.

FIT PROGRAMOS APRAŠAS

Pagrindiniai elementai, dėl kurių FIT programa yra unikalus ir išsamus mokymų sprendimas moterims verslininkėms

Projekto partneriai

 <p>iED Institute of Entrepreneurship Development</p>	 <p>VIVAFEMINA</p>
 <p>meet&map PARTNERSHIPS · WORKSHOPS · COMMUNITIES</p>	 <p>SKILLSZONE EMPOWER YOURSELF</p>
 <p>SMK UNIVERSITY OF APPLIED SOCIAL SCIENCES</p>	 <p>AREGAI TERRE DI BENESSERE</p>

Pratarmė

Šiame dokumente pateikiami pagrindiniai **FIT PROGRAMOS** elementai, kurių siekis padėti pedagogams suprasti pagrindines programos temas, jos struktūrą ir tai, kaip skirtingi elementai dera tarpusavyje, kad dalyviams būtų suteikta unikali patirtis.

Šio **dokumento** tikslas yra užtikrinti, kad edukatoriai aiškiai suprastų visą procesą ir kad jie galėtų pasiūlyti tokią pat kokybę ir poveikį, kaip tikėjosi programos kūrėjai.

Pagalbinė medžiaga, turinys ir konkrečios instrukcijos, reikalingos programai vykdyti, yra projekto platformoje. Visa medžiaga prieinama skaitmenine forma ir 7 kalbomis. Norėdami gauti daugiau informacijos, apsilankykite

---

<https://the-fitproject.eu/>

Turinys

Projekto partneriai	2
Pratarmė	3
Apie ką FIT programa	5
4 programos etapai	8
Pagalbinės medžiagos	10
Pamokos planas	12
1 DALIS Sumanaus VERSLINKO formavimas	12
2 DALIS Kokie yra tvaraus verslo elementai	14
3 DALIS Sukurkite savo sinergiją	17
4 DALIS Verslo planavimas	19
Kompetencijos FIT verslininkams	21
Kompetencijos suskirstytos į 4 kompetencijų sritis	22
Kompetencijos ir jų įgūdžių lygis	26
PRIEDAS – Partnerių surinkta geriausia praktika	30
Geriausios praktikos analizė	30
Šaltiniai ir bibliografija	33

Apie ką FIT programa

FIT reiškia „Finansinis raštingumas ir nauji verslo modeliai, skatinantys moterų verslumo galimybes“. Programa siūlo kokybišką mokymosi patirtį moterims, norinčioms pradėti verslą arba kurioms reikia įgyti naują konkurencinį pranašumą. Pagrindinis programos elementas yra strateginis žiedinės ekonomikos panaudojimas, siekiant padėti MOTERIMS įgyti verslumo ir organizacinių įgūdžių, kurių reikia norint pradėti arba pertvarkyti savo verslą.

Trumpai tariant, pagrindiniai programos elementai yra **žiedinė ekonomika** tai suteikia nuostabią galimybę įvesti naujas etikos normas versle ir suderinti pelno ir socialinės atsakomybės balansą.

Programos metu dalyviai žiedinę ekonomiką naudos kaip aktyvatorių naujų idėjų generavimui.

Programa remiasi principu, kad, norėdami paskatinti perėjimą prie tikro tvarumo ir anglies dioksido neutralios ekonomikos, turime mokyti žmones ieškoti galimybių „mūsų kaimyno atliekose“ prieš planuodami verslą.

FINANSAI – dalyviai išmoks naudotis naujoviškais ir tradicinėmis finansinėmis priemonėmis, kurios yra būtinos norint išlaikyti verslą, ypač šiais neaiškiais laikais. Moterys verslininkės turi priimti pagrįstus finansinius sprendimus, suprasti savo apskaitos situacijas, kad galėtų priimti strateginius sprendimus. Tai apima svarbesnį dalyvavimą politiniuose ir socialiniuose judėjimuose, taip pat galimybę remti finansiškai tvirtas, tvarias organizacijas.

Finansinis raštingumas padidins moterų gebėjimą auginti savo turtą ir panaudoti savo turtą socialinėms priežastims, kuriomis jos tiki, finansuoti.

XXI A. ĮGŪDŽIAI IŠMANIAMS VERSLININKUI – verslo lyderiai turi vadovautis teigiamais pokyčiams ir turi žinoti, kaip priimti etinius sprendimus, sprendžiant visuomenės problemas, daug dėmesio skirdami tvarumui ir įtraukčiai.

NAUJI VERSLO MODELIAI gali būti naudojamas kaip varomoji jėga siūlant naujas galimybes ir naujoves, kartu padedant verslininkėms užimti naujas rinkas, didinant organizacijos efektyvumą ir keičiant organizacinius procesus. Visa programa sukurta remiantis paradigmos pokyčiu, kuris nutolsta nuo įprasto PDCA planavimo požiūrio ir pereina prie labiau bendradarbiaujančio (ir, tikiuosi) tvaraus mąstymo būdo.

ATVEJŲ TYRIMAI ir SĖKMINGOS STRATEGIJOS naudojamas motyvuoti ir įkvėpti moteris verslininkes priimti naujus verslo modelius ir žiedinės ekonomikos teikiamą požiūrį. Projekto vystymo metu partneriai, dalyviai, mentoriai parengs konkrečius atvejų tyrimus. Kai kurie sektoriai, į kuriuos ketiname orientuotis, yra žemės ūkio maisto produktai, turizmas, IRT, paslaugų pramonė, socialinis verslas, mada... ir, žinoma, bet kuris kitas sektorius, susijęs su ekspertų ir instruktorių specializacija. Tikslas yra pridėti praktinių elementų su naujausiomis strategijomis ir pavyzdžiais iš realių atvejų.

Programa sujungia internetinę ir neprisijungusią veiklą, individualias studijas ir darbą grupėse, kad dalyviai ugdytų įgūdžius ir kompetencijas, kurios būtinos verslui valdyti.

Dalyvaudamos programoje, moterys verslininkės daugiausia dėmesio skirs savo asmeninių gebėjimų tobulinimui, vadovavimo stiliaus apibrėžimui, pasitikėjimo savimi ugdymui, gebėjimui vadovauti tikslingai ir tvariam strateginiam mąstymui, taip skatindamos ekonomikos augimą kurdamos platų paramos judėjimą. moterims priklausančioms įmonėms.

Užsiėmimų metu dalyviai sulauks specializuotų specialistų (mentorių), kurie padės parengti verslo planą ir įsitikins, kad jie turi visą reikalingą informaciją ir žinias. Be to, dalyviai susisieks ir susitiks su suinteresuotosiomis šalimis ir kitais veikėjais, kad sukurtų savo paramos tinklą.

Kam skirta FIT programa

Programa buvo sukurta siekiant padėti moterims pradėti verslą, savarankiškai dirbti arba tobulinti / pertvarkyti turimą, naudojant žiedinę ekonomiką ir tvarumą kaip inovacijų ir asmeninio bei ekonominio augimo priemonę. Solidžios mokymo galimybės, mentorystė ir suplanuotos grupinės veiklos yra skirtos padėti moterims ryžtingai plėtoti platų tinklą, kad visuose žingsniuose sulaukti paramos iš profesionalų, bet ir bendraamžių, pasiūlyti moterims puoselėjančią aplinką, kurios joms trūko.

Tiksliau, programa skirta vyresnėms nei 34 metų moterims, tokioms, kurios nepriimtinos jaunimo iniciatyvoms (ty jaunimo garantija). Programa sukurta su „SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO“ pavadinimu, atsižvelgiant į kliūtis, su kuriomis susiduria moterys, o ne paauglės. Dėl šios priežasties programa geriausiai tinka dalyviams, turintiems bent ISCED 3 lygį¹.

Dalyvaujant programoje dalyviams tikimasi

- ✓ Ugdykite skersinius įgūdžius, tokius kaip bendravimas, kritinis mąstymas ir kūrybiškumas

---

¹ [Tarptautinė standartinė švietimo klasifikacija \(ISCED\) | UNESCO UIS](#)

- ✓ Turėkite aiškų ir tvirtą supratimą apie pagrindines projekto temas: žiedinės ekonomikos požiūrį, naują ekonomikos praktiką, tvarumą, finansinį raštingumą ir verslo planavimą.
- ✓ Sustiprinkite vadybinius ir verslumo įgūdžius, reikalingus siekiant kryptingai vadovauti
- ✓ Padidinkite jų gebėjimą kurti novatoriškas idėjas ir pasiūlykite sprendimus verslui plėsti
- ✓ Didesnė galimybė gauti pritarimą iš įvairių mentorių, rėmėjų ir rėmėjų, tuo pačiu įkvėpti kitus mokytis naujų įgūdžių
- ✓ Didesnis gebėjimas priimti pagrįstus sprendimus asmeniniame ir profesiniame gyvenime, suteikiant daugiau galimybių tobulinti įgūdžius ir socialiniam mobilumui
- ✓ Didesnis gebėjimas nustatyti aiškias ribas (ir jų gerbti) tarp šeimos ir verslo, gerinant gyvenimo pusiausvyrą ir asmeninę gerovę

Programa patartina dalyviams, turintiems bet kokią profesinę patirtį ir specializaciją. Teminių seminarų ir individualaus tyrimo metu siūlomos atvejų analizės papildo specifinius ir įvairius dalyvių poreikius.

Dalyvių darbo sąlygos nėra svarbios norint patekti į programą, tačiau pedagogams ir organizatoriams patariama teikti pirmenybę tiems, kurie yra socialiai remtinų kategorijų, pavyzdžiui: ilgalaikis nedarbas arba dvigubos nepalankios sąlygos (migrantai, vienišos mamos, mažas pajamas...).

Tarp reikalavimų norint dalyvauti programoje yra geras vietinės kalbos supratimas (jeigu dalyviams ne gimtoji) ir bazinis / vidutinis skaitmeninių įgūdžių lygis. Organizatoriai yra atsakingi už kalbos ir skaitmeninių įgūdžių patikrinimą, nes jie neatitinka programos tikslo ir šiai užduočiai nėra numatyta speciali priemonė.

4 programos etapai

FIT programa suskirstyta į 4 etapus, kurių kiekvienas yra susijęs su žiniomis, konkrečiais mokymosi rezultatais ir tikimasi, kad konkretūs rezultatai bus „priimti“ į kitą skyrių. Kiekviename etape yra pagrindiniai skirtingų specialybių elementai, siekiant pasiūlyti unikalą, visapusišką mokymosi patirtį, leidžiančią dalyviams augti kaip profesionalams, sužinoti, kokios paramos jiems reikia, kad jie įgyvendintų savo planą ir galėtų akis į akį diskutuoti su atvykstančiais profesionalais. iš kitos specializacijos.

Programa nepavers dalyvių finansų ar žiedinės ekonomikos dizaineriais. Programoje siūlomi elementai yra skirti suteikti tvirtą pagrindą pagrįstiems sprendimams priimti ir padėti jiems gauti profesionalią pagalbą, kurios jiems reikia bet kuriame verslo аспекte. Tai taip pat turėtų apriboti tų, kurie mano, kad jie nėra tinkami ir „netinkami“ būti verslo lyderiais, kišimąsi.

4 programos etapai yra šie:

1 SUMANAUS VERSLININKO FORMAVIMAS – teminiai užsiėmimai, grupinės veiklos ir pratybos, padedančios dalyviams suprasti, ar reiškia būti verslininku, ir pasisemti žiedinės ekonomikos įkvėpimo formuoti savo verslo viziją.

PAGRINDINĖS TEMOS	TIKSLAS	IŠVADA
<ul style="list-style-type: none"> Savęs įgalinimas/ apie motyvaciją Protingas verslumas Pagrindiniai žiedinės ekonomikos elementai Nauji verslo modeliai Kaip naudoti apskrito verslo modelio atvaizdavimo įrankį 	<ul style="list-style-type: none"> Aiškiai suvokite save kaip verslininką Formuodami verslo viziją naudokite žiedinę ekonomiką Aiškiai supraskite naujus verslo modelius ir naudokite juos kaip įkvėpimą 	<ul style="list-style-type: none"> Paruoškite savo VERSLO VIZIJĄ, atsižvelgdami į tvarios / žiedinės ekonomikos reikalavimus. Tvarus verslo modelis drobė yra varžomasi

2 KOKIE YRA TVARAUS VERSLO ELEMENTAI – teminės sesijos, kuravimas ir seminarai, skirti padidinti dalyvio gebėjimą planuoti ir vadovauti įtraukiam ir tvariam verslui

PAGRINDINĖS TEMOS	TIKSLAS	REZULTATAS
<ul style="list-style-type: none"> Kaip valdyti verslą Kaip vadovauti su tikslu Suprask organizacijose ir jų struktūrai Priimk protingus sprendimus 	<ul style="list-style-type: none"> Aiškiai ir užtikrintai apibūdinkite tvaraus verslo idėją Pasirinkite savo vadovavimo stilių 	<ul style="list-style-type: none"> Sukurkite ir pateikite aiškų „verslo žingsnį“

3 SUKURKITE SAVO SINERGIJĄ – seminarai, kuravimas ir greiti susitikimai, skirti pažinti vietos bendruomenę ir įgyti naudos vietos bendruomenės parama ir sukurti naujų galimybių susitikti su kitais

PAGRINDINĖS TEMOS	TIKSLAS	REZULTATAS
<ul style="list-style-type: none"> Bendravimas (ypač viešas kalbėjimas) Pagrindiniai marketingo elementai Tinklo kūrimas Vertės grandinės analizė 	<ul style="list-style-type: none"> Išanalizuokite sektorių, kad sukurtumėte / surastumėte naują bendradarbiavimo galimybę Užmegzti sąjungas su bendraamžiais, suinteresuotomis šalimis ir tiekėjais 	<ul style="list-style-type: none"> Sukurkite savo palaikymo tinklą ir įsitvirtinkite kaip „naujas žaidėjas“ Rinkos analizė / Suinteresuotųjų šalių žemėlapis

4 VERSLO PLANAVIMAS – Teminės sesijos ir kuravimas, siekiant iširti pagrindinius rinkodaros ir finansinius elementus planuojant verslą ir priimant pagrįstus sprendimus dėl parduodamo produkto, platinimo ir finansavimo galimybių

RAKTASTEMOS	TIKSLAS	REZULTATAS
<ul style="list-style-type: none"> Finansiniai įrankiai ir finansiniai sprendimai Įgyvendinimas (savo verslo planavimas) 	<ul style="list-style-type: none"> Išverskite finansinę informaciją priimant strateginius sprendimus Sujunkite žinias, kad planuotumėte verslą, kaip numatėte 	<ul style="list-style-type: none"> Paruoškite (tvaraus) verslo planą su tvirtu rinkodaros ir finansų planu

Šioje programoje naudojami įgūdžiai ir kompetencija tvarkingai pateikiami paskutiniame programos skyriuje. Kiekvienas programos etapas ir etapas yra aprašyti skyriuje ĮGŪDŽIAI ir KOMPETENCIJOS, sujungtos su sistemomis kaip ENTRE COMP, naudojamas aiškiai nuorodai pateikti.

Dalyvių požiūriu programa yra unikalus procesas, susidedantis iš šių elementų:

- **Trumpos pamokos** vadovauja pedagogas (virtualioje) klasėje, naudojamas temoms ir turiniui pristatyti naudojant „mikro mokymosi“ metodiką.
- **Seminarai** pavyzdžiui, grupinis akis į akį arba virtualus susitikimas, kad dalyviai tiesiogiai spręstų temas, įgytų mokymosi praktikoje patirtį, taip pat pasiūlytų abipusę paramą, mokymosi bendradarbiaujant galimybes.
- **Mentorių palaikymas** Mentorstės proceso ypatumas yra tas, kad kiekvienas dalyvis palaikys ryšį su daugiau nei 2 mentoriais. Jie atrenkami iš vietinių verslo moterų, verslininkių, taip pat vienos ar kelių projekte nagrinėjamų temų ekspertų, tokių kaip rinkodara, finansai, vadyba, personalas, ekonomika, lyderystė... - konkretus profesinis išsilavinimas, kad mokymasis būtų išsamesnis.
- **Greiti verslo susitikimai** organizuoja dėstytojai, aktyviai remiant mentorius ir net pačius dalyvius, kad būtų skatinamas spontaniškas susijungimas, paspartinami verslo kontaktai ir bendrai teikiamos tinklų kūrimo galimybės.

Daugiafunkcinis mokymas ir greitieji susitikimai buvo įtraukti į procesą, siekiant motyvuoti ir padėti dalyviams kurti įvairias kompetencijas. Tiek greiti susitikimai, tiek ekspozicija skirtingiems mentoriams suteiks geresnes ir ilgalaikes tinklų kūrimo galimybes, kartu paspartins ir padidins FIT įmonių sėkmės rodiklį. Turėti daugiau nei vieną mentorių yra vertinga, nes niekas neturi dovanų, gabumų, laiko ar galimybių patarti kiekvienu dalyvių tobulėjimo programos aspektu.

Pagalbinės medžiagos

Šią programą papildė dar 3 punktai, kurie yra prieinami projekto platformoje skaitmenine forma ir kuriuos galima atsispausdinti pagal dalyvių poreikius:

- ✓ **FIT E-kursas** aiškiai ir išsamiai pateikia sesijos turinį. Klasėje temas pristato ir išryškina auklėtoja. Tada dalyviai gali juos perskaityti savo laiku, kad giliau suprastų verslumą, finansus, žiedinę ekonomiką ir kitas programoje minimas temas.
- ✓ **Seminaro vadovas** siūlo praktines instrukcijas, pedagogų poreikį organizuoti užsiėmimus su dalyviais. Greitojo susitikimo metodika aprašyta šiame dokumente.
- ✓ **Pedagogų žinynas** naudojasi visi pedagogai (pvz., treneriai, mentorai, treneriai, personalo vadovai, verslo konsultantai), ruošdamiesi organizuoti FIT PROGRAMĄ. Vadove taip pat pateikiama išsami informacija apie tipiščiausias kliūtis, su kuriomis vis dar susiduria moterys, kad padėtų joms kartu su dalyvėmis rasti sprendimus. Šiame dokumente pateikiamos vertinimo priemonės, pagrįstos ENTRE COMP įgūdžių sistema, pateikta PRIEDE ir naudojama kuriant programą.

Programos pabaigoje kiekvienas dalyvis turės

- Parengtas 1 ASMENINIS PORTFELIS, kuriame yra verslo vizija, verslo aikštelė, suinteresuotųjų šalių žemėlapis, Darnaus verslo modelio drobė, Suinteresuotųjų šalių žemėlapis, Vertės grandinės analizė ir kiti veiklos metu parengti dokumentai.
- Dalyvavo 1 greitojo verslo susitikime, kurį organizavo programos organizatoriai
- Suorganizavo tinklų renginį ir pakvietė dalyvius bei kitas suinteresuotas šalis
- Pasirinko 2 ar daugiau mentorių ir suplanavo asmeninį palaikymą (pagal konkrečių jų poreikius)
- Suorganizavo (nedidelį) tinklų renginį
- Parengė (darnaus) VERSLO PLANĄ – pagal kurį galima pradėti verslą (faktinis startas yra už programos ribų, todėl organizatorių nuožiūra, kokias paslaugas pasiūlyti dalyviams).

Pamokos planas

Toliau pateiktoje lentelėje pateikiamas sesijų, sudarančių FIT programą, planas. Kiekvienai sesijai siūlome trukmę ir priemones, kurios bus naudojamos norint ją vykdyti pagal siūlomą planą. Kiekviena paminėta priemonė (dalomoji medžiaga, pristatymai, skaitiniai, atvejo analizė, bet kokia minėta priemonė...) yra projekto platformoje.

1 DALIS Sumanaus verslininko formavimas

Šios dalies pabaigoje dalyviai turi pasiruošti

- ✓ **Verslo vizija, atsižvelgiant į tvarios/žiedinės ekonomikos reikalavimus**
- ✓ **Tvaraus verslo modelio drobė – siūlo išsamią informaciją apie savo verslą, atsižvelgiant į ilgalaikius socialinius, kultūrinius ir ekonominius tikslus bei tvarią viziją**

Konkretūs mokymosi tikslai

- Tikėti savo gebėjimu daryti įtaką įvykių eigai, nepaisant netikrumo, nesėkmių ir laikinų nesėkmių
- Plėtoti idėjas ir galimybes kurti vertę bei siūlyti geresnius, tvaresnius sprendimus
- Padidinkite gebėjimą idėjas paversti veiksmais
- Apmąstykite asmeninius poreikius ir siekius trumpam, vidutiniam ir ilgalaikiam laikotarpiui
- Užmegzkite naujus ryšius ir sujunkite išsklaidytus elementus, kad sukurtumėte naujas galimybes
- Būkite atsparūs spaudimui, sunkumams ir laikinoms nesėkmėms
- Analizuokite sudėtingas sistemas įvairiose srityse (visuomenė, aplinka, ekonomika ir kt.) ir įvairiuose masteliuose (nuo vietinio iki pasaulinio) plačiau nei „holistinis mąstymas“
- Naudokite apskrito verslo modelio sudarymo įrankį, kad galėtumėte vizualizuoti produkto gyvavimo ciklo planavimą ir įvertinti, kaip žiedinis pasiūlymas pasikeis per kiekvieną naudojimo ciklą

TEMA	TRUKMĖ	TURINYS	GEBĖJIMAI IŠVĖGTI
IŠMANUS VERSLUMAS	2 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ įvadas į verslumą, protingas verslumas ✓ verslininkės ✓ protingo verslininko vaidmuo ✓ sumanios verslo veiklos ir tvarios vertės ✓ verslo ir verslumo aplinkosauginė, socialinė, kultūrinė ir ekonominė vertė 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pripažinti kompetencijas ir įgūdžius, susijusius su „protingo verslininko“ sąvoka ✓ Išanalizuoti savo kompetencijas ir motyvaciją judėti į priekį savo gyvenime/karjeroje ✓ Gali pradėti kurti savo viziją ir kelių verslo kūrimo link ✓ Apsvarstykite ilgalaikių socialinių, kultūrinių ir ekonominių tikslų tvarumą ir pasirinktą veiksmų kryptį
VERTĖS KŪRIMAS IŠMANIAME VERSLUME	2 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kritinis mąstymas versle ✓ Kūrybinis mąstymas versle ✓ Pagrindinės vertės kūrimo tendencijos ✓ Partneriai vertės kūrimui 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ naudoti kritinį ir kūrybišką mąstymą sumaniame versle ✓ modeliuoti / suformuluoti inovatyvios verslo idėjos vertės kūrimą ✓ pasirinkti pagrindines vertės kūrimo veiklas, siekiant įgyvendinti sumanią ir tvarią verslo idėją
KAS YRA SKAIDINĖ EKONOMIKA	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Žiedinės ekonomikos apibrėžimas ✓ Žiedinė ir linijinė ekonomika ✓ „Apskrito mąstymo“ priežastys ir varomieji veiksniai – teisinė bazė 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parodykite naujus mąstymo gebėjimus ir novatorišką našumą, kad įgyvendintumėte naujas idėjas ✓ Analizuoti sudėtingas sistemas įvairiose srityse
NAUJI VERSLO MODELIAI	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kas yra ir kokie yra nauji verslo modeliai? ✓ Teorija apie gamybos permąstymą ir faktas CE, procesą galite pradėti bet kurioje gamybos vietoje ✓ Suinteresuotųjų šalių analizė ✓ Teisinės pasekmės ir kliūtys kiekvienoje šalyje ✓ Praktiniai pavyzdžiai, kaip įmonės kuria komercines struktūras ir strategiją, kad pereitų prie CE 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Užmegzkite naujus ryšius ir sujunkite išsibarsčiusius kraštovaizdžio elementus, kad sukurtumėte galimybes kurti vertę ✓ Sukurkite keletą idėjų ir galimybių kurti vertę, įskaitant geresnius esamų ir naujų iššūkių sprendimus

2 DALIS Kokie yra tvaraus verslo elementai

Šios dalies pabaigoje dalyviai turi pasiruošti

- ✓ Iki šiol atlikto darbo peržiūra, siekiant įsitikinti, kad viską darome GERIAU nei anksčiau
- ✓ Turėkite aiškų verslo pasirinkimą (remiantis tvarios verslo vizija) ir įsitinkite, kad jį pristatysite garsiai

Konkretūs mokymosi tikslai

- Sukurti organizacinius ir elgesio pokyčius
- Pagalba planuojant ir priimant sprendimus
- Veikti ir dirbti savarankiškai, siekdami tikslų, laikykitės ketinimų ir atlikite suplanuotas užduotis
- Tvarumo vertinimo metodų, rizikos analizės ir metodų, susijusių su numatymo kompetencija, naudojimas
- Vadovavimas sėkmingam ir dinamiškam kolektyvui
- Padidinkite tarpasmeninę kompetenciją, būtiną komandiniam darbui ir bendradarbiavimui su kitais
- Apmąstykite ir mokykitės iš sėkmės ir nesėkmės, savo ir kitų žmonių
- Mokykitės su kitais, įskaitant bendraamžius ir mentorius

TEMA	TRUKMĖ	TURINYS	GEBĖJIMAI IŠVĖGTI
PROTINGAS DARNUS VALDYMAS IR	3 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ką reiškia vadovauti įmonei? ✓ Organizacijos kultūra ir valdymo stiliai. ✓ Verslo etika: sąžiningumas ir sąžiningumas visiems rinkos dalyviams. ✓ Tvarus ir efektyvus išteklių naudojimas ir darnaus vystymosi planavimas. 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ parengti valdymo pagal tikslus strategiją ✓ panaudoti į ateitį orientuotas kompetencijas ✓ pasirinkti tinkamiausius darnaus vystymosi principus
VADOVAVIMAS IR VADOVAVIMO STILIAI	3 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kas yra šiuolaikinė lyderystė? ✓ Kokia yra valdymo pagal tikslus vertė verslui? ✓ Kuo skiriasi moterų ir vyrų įmonių socialinė atsakomybė? ✓ Kas yra įmonių socialinė atsakomybė (ISA)? ✓ Kokia komandinio darbo nauda? 	<p>Dalyvis gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ priimti iššūkius ✓ veikti ir dirbti savarankiškai, siekdami tikslių, laikytis ketinimų ir vykdyti suplanuotas užduotis ✓ būkite kantrūs ir toliau stenkitės pasiekti savo ilgalaikius individualius ar grupės tikslus
ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS	3 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kokią įtaką organizacijos struktūrai turi valdymo stilius? ✓ Kokios yra svarbios nuostatos darbo sutartyje darbuotojo, o kurios – verslininko požiūriu? ✓ Kokios gali būti įmonės struktūros ir su jomis siejami tipiški vaidmenys? 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Suburkite komandą, bendradarbiaukite ir bendradarbiaukite ✓ Spręskite konfliktus ir, kai reikia, pozityviai susitaikykite su konkurencija ✓ Gaukite ir valdykite bet kuriame etape reikalingas kompetencijas, įskaitant technines, teisines, mokesčių ir skaitmenines kompetencijas
RINKODAROS SAMPRATA IR JOS SVARBA VERSLE	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rinkodara versle ✓ Rinkos samprata ✓ Rinkos dalyviai, konkurentai ✓ SSGG, aplinkos analizė ✓ Klientų analizė: segmentavimas, taikymas, pozicionavimas 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ apibūdinti rinkodaros sampratą ir nustatyti jos reikšmę ✓ iliustruoti rinkodaros sampratą ✓ paaiškinti rinkodaros terminiją ✓ nurodyti rinkodaros vaidmenį versle
RINKODAROS MIX STRATEGIJOS	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rinkodaros derinys ir 7 Ps ✓ Rinkodaros konkurencija ✓ Konkurencinis pranašumas ✓ Konkurencinio pranašumo įgijimo strategijos 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ parengti / parengti pasirinktą rinkodaros komplekso strategiją ✓ imituoti konkurencinio pranašumo įgijimo procedūras ✓ apibūdinti rinkodaros konkurenciją ir konkurencinį pranašumą ✓ pasirinkti konkurencinio pranašumo strategiją verslo plėtrai
PAGRINDINIŲ TENDENCIJŲ TAIKYMAS MODERNAUS RINKODAROS	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prekės ženklas ✓ Rinkodaros tendencijos ✓ E-rinkodara ir socialinių tinklų rinkodara ✓ Žiedinė ekonomika rinkodaroje, žymėjimas žiedinėje ekonomikoje 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ verslo plėtrai panaudoti šiuolaikines rinkodaros tendencijas ir komunikaciją bei žiedinę ekonomiką ✓ įtikinti pasirinktas verslo plėtros tendencijas

			✓ gali apginti savo pasirinkimus naudoti šiuolaikines rinkodaros tendencijas ir komunikuoti žiedinę ekonomiką
--	--	--	---

3 DALIS Sukurkite savo sinergiją

Šios dalies pabaigoje dalyviai turi pasiruošti

- ✓ Rinkos analizė ir suinteresuotųjų šalių žemėlapis, siekiant įsitikinti, kad jie yra susiję su įvairiais veikėjais, kurie gali juos palaikyti ir padėti
- ✓ Sukurti kontaktų tinklą, kuris galėtų būti tiekėjai ir jų tiksliniai sektoriai.

Konkretūs mokymosi tikslai

- Analizuoti, vertinti ir kurti turtingus ateities „vaizdus“, susijusius su tvarumo problemomis ir tvarumo problemų sprendimo sistemomis
- Atnaujinkite komunikatą dėl „žiedinės ekonomikos supratimo“ ir „žiedinės ekonomikos istorijos“
- Įtraukite atitinkamas suinteresuotąsias šalis, kad gautumėte paramą, reikalingą vertingiems rezultatams pasiekti
- Demonstruokite efektyvų bendravimą, įtikinėjimą, derybas ir lyderystę
- Dirbkite kartu ir bendradarbiaukite su kitais, kad sukurtumėte idėjas ir paverstumėte jas veiksmis
- Spręskite konfliktus ir, kai reikia, pozityviai susitaikykite su konkurencija

TEMA	TRUKMĖ	TURINYS	GEBĖJIMAI IŠVĖGTI
BENDRAVIMO IR KITI GYVI ĮGŪDŽIAI	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kas yra efektyvus bendravimas ✓ Kaip kalbėti viešai ✓ Pagrindinės derybų technikos ✓ Atnaujinti komunikatą, skirtą „žiedinės ekonomikos supratimui“ ir „žiedinės ekonomikos istorijų pasakojimui“ 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Įkvėpkite ir sužavėkite atitinkamas suinteresuotąsias šalis ✓ Gaukite paramos, reikalingos vertingiems rezultatams pasiekti ✓ Demonstruokite efektyvų bendravimą, įtikinėjimą, derybas ir lyderystę
VEIKSMINGŲ IR STABIŲ TINKLO KŪRIMAS	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verslo tinklų kūrimas; neprisijungus prie tinklo ✓ Kurti prasmingus ryšius ✓ Tinklo strategijos kūrimas 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sukurti žingsnis po žingsnio planą, kad taptumėte labiau matomi internete ir kad jų verslas būtų maksimaliai parodytas.
SOCIALINĖ MEDŽIAGA IR DALYVAVIMAS INTERNETE	3 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Internetinio buvimo kūrimas ✓ Bendravimas su savo klientais, klientais, suinteresuotosiomis šalimis ✓ Atlikite konkurencinę analizę ✓ Nuspręskite, kuriuos tinklus naudoti 	<p>Dalyviai sužinos, kaip</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prioritetus ir negaišti laiko socialiniuose tinkluose ✓ naudoti socialinius tinklus savo rinkodaros strategijai paremti
TINKLŲ RENGINIAI	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Įvairių tipų tinklo renginiai ✓ Pasiruošimas būti jo dalimi ✓ Kaip sėkmingai prisijungti prie tinklo ✓ Pratimai intravertams įveikti jų baimę kurti tinklus 	<p>Dalyviai išmoks</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Žmonių sąveikos svarba vykdant verslą ✓ Siekiant palengvinti suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą visoje vertės grandinėje arba vertės tinkle, suinteresuotųjų šalių žemėlapių sudarymas ✓ Į bendrą kūrimą, daugiausia inovacijų forma, kaip metodą, skatinantį suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą žiedinėje ekonomikoje

4 DALIS Verslo planavimas

Šios dalies pabaigoje dalyviai turi pasiruošti

- ✓ oficialus rašytinis dokumentas, kuriame nurodyti jų verslo tikslai,
- ✓ metodus šiems tikslams pasiekti,
- ✓ ir tikslų pasiekimo terminas.

Konkretūs mokymosi tikslai

- Įvertinkite išlaidas, suplanuokite, įgyvendinkite ir įvertinkite finansinius sprendimus laikui bėgant
- Priimkite sprendimus, kai to sprendimo rezultatas yra neaiškus, kai turima informacija yra dalinė arba dviprasmiška arba kai yra nenumatytų padarinių rizika.
- Įvertės kūrimo procesą įtraukite struktūrizuotus idėjų ir prototipų testavimo būdus nuo ankstyvųjų etapų, kad sumažintumėte nesėkmės riziką.
- Greitai ir lanksčiai spęskite greitai besikeičiančias situacijas
- Nustatykite ilgalaikius, vidutinės trukmės ir trumpalaikius tikslus
- Apibrėžkite prioritetus ir planuokite veiksmus

TEMA	TRUKMĖ	TURINYS	GEBĖJIMAI IŠVĖGTI
VERSLO FINANSAI IR NAUJOS FINANSINĖS PRIEMONĖS	3 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Finansų valdymas ✓ Investicijos ✓ Finansavimo galimybės ✓ Sprendimai dėl dividendų ✓ Skolos grąžinimo strategija ✓ Tvaraus finansavimo galimybės ✓ Skaitmeniniai finansiniai įrankiai ir paslaugos Rėmimas. ✓ Sutelktinis finansavimas. Mikrofinansavimas. ✓ Valstybinės ir privačios lėšos. 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nustatykite bendrą jūsų įmonėje turimo turto sumą. ✓ Sukomponuokite šį turtą pagal įmonės rizikos kompleksus. ✓ Pasirinkite tokius lėšų šaltinius, kurie sudarys optimalią kapitalo struktūrą. ✓ Nuspręskite, kaip paskirstyti arba išlaikyti savo verslo pelną. ✓ Priimkite teisingus sprendimus naudodamiesi savo pinigais, kad nepultumėte į skolas.
Analitinis Apskaita	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Apibrėžkite kiekvieną produktų ir paslaugų liniją. ✓ Išlaidos ir nauda ✓ Augimas (kur norime būti po 3 metų) ✓ Praktika su tikrais atvejais. ✓ Apskaičiuokite išlaidas ir reikalingus išteklius ✓ Finansinis planas 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pradėkite mąstyti ekonomiškai. ✓ Supraskite pagrindines temas, kurios gali turėti įtakos finansiniam planui ✓ Peržiūrėkite visų tipų išlaidų pavyzdžius organizacijoje. ✓ Padėkite savo ilgalaikę strateginių sprendimų viziją tinkama kryptimi ✓ Tinkamai naudokite savo verslo lėšas, kad pasiektumėte turto didinimo ir rizikos mažinimo tikslą. ✓ Realų išlaidų apskaičiavimas ✓ Rizikos matavimas ✓ Sujunkite su valdymo ir rinkodaros sprendimų skyriumi.
Finansinis sprendimas verslo tvarumui užtikrinti	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Finansų valdymas ✓ Investicijų tipas ✓ Finansavimo galimybės – lėšų rinkimas ✓ Skolos mažinimo strategijos kūrimas 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nustatykite bendrą jūsų įmonėje turimo turto sumą. ✓ Sukomponuokite šį turtą pagal įmonės rizikos kompleksus. ✓ Pasirinkite tokius lėšų šaltinius, kurie sudarys optimalią kapitalo struktūrą. ✓ Tinkamai naudokite savo verslo lėšas, kad pasiektumėte turto didinimo ir rizikos mažinimo tikslą. ✓ Nuspręskite, kaip paskirstyti arba išlaikyti savo verslo pelną. ✓ Priimkite teisingus sprendimus naudodamiesi savo pinigais, kad nepultumėte į skolas.
Verslo plano kūrimas	4 valandos	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Koks verslo plano tikslas? ✓ Vykdomoji verslo plano santrauka ✓ Išsamus verslo planas ✓ Dos ir NEGALIMA 	<p>Dalyviai gali</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nustatykite pagrindinius verslo plano elementus. ✓ Sukurkite savo verslo plano santrauką, kad skaitytojais iš jos suprastų visą verslo planą. ✓ Paruoškite tvarų verslo planą su tvirtu rinkodaros ir finansiniu planu.

Kompetencijos FIT verslininkams

Su fit programa susijusias kompetencijas perima 2 išoriniai ištekliai.

The **EntreComp konceptuali sistema**² modelis suskirsto su verslumu susijusius įgūdžius į 3 kompetencijų sritis, kurios tiesiogiai atspindi verslumo apibrėžimą kaip gebėjimą idėjas paversti veiksmis, kurie kuria vertę kam nors kitam, o ne sau pačiam; ir 15 kompetencijų, kurios kartu sudaro verslumo, kaip visų piliečių kompetencijos, pagrindą. „Idėjos ir galimybės“, „Ištekliai“ ir „Įgyvendinti“ yra 3 konceptualaus modelio sritys, kurios buvo pažymėtos taip, kad pabrėžtų verslumo kompetenciją kaip gebėjimą idėjas ir galimybes paversti veiksmis sutelkiant išteklius.

Karkasas pasirinktas, nes joje teigiama, kad „Verslumas kaip kompetencija taikoma visoms gyvenimo sferoms. Tai suteikia piliečiams galimybę puoselėti savo asmeninį tobulėjimą, aktyviai prisidėti prie socialinio vystymosi, patekti į darbo rinką kaip samdomiems darbuotojams ar savarankiškai dirbantiems asmenims ir pradėti ar plėsti įmones, kurios gali turėti kultūrinį, socialinį ar komercinį motyvą.“

Kitas šaltinis, leidžiantis apibrėžti įgūdžius, reikalingus kuriant ir vadovaujant tvariam verslui, buvo straipsnis „**DARNUMAS IR DIZAINAS žiedinės ekonomikos kompetencijoms**“³. Nes, anot autorių, penkios pagrindinės tvarumo kompetencijos, reikalingos norint prisidėti prie darnaus vystymosi, yra (1) sisteminis mąstymas, (2) numatymo, (3) normatyvinės, (4) strateginės ir (5) tarpasmeninės kompetencijos.

Jie buvo aprašyti imituojant ENTRE_COMP modelį, kad būtų pasiūlyta kiekviena makro kompetencija su lydinčiais įgūdžiais ir užuomina arba raginimu besimokančiajam pritaikyti kompetenciją praktiškai ir aprašą, kuris suskirsto ją į pagrindinius aspektus.

Straipsnyje išvardytos 5 kompetencijos buvo pasirinktos dar ir todėl, kad UNESCO jas įtraukė kaip esmines siekiant darnaus vystymosi tikslų (SDG). Šios penkios kompetencijos taip pat yra „skirtingo ir atpažįstamo mokslinių tyrimų ir mokymo kvalifikacijų profilio“ atskaitos sistema.

Svarbu pažymėti, kad sprendžiant tvarumo problemą reikia panaudoti visas kompetencijas; jie neturėtų būti žiūrimi ar naudojami atskirai, dėl šios priežasties jie buvo įtraukti į fazes, susijusias su temomis ir žiniomis, kurios yra svarbios mūsų programai.

---

² [EntreComp: Verslumo kompetencijų sistema. | ES mokslo centras \(europa.eu\)](#)

³ Tvarumas | Nemokamas visas tekstas | Žiedinės ekonomikos dizaino kompetencijos (mdpi.com)

Kompetencijos suskirstytos į 4 kompetencijų sritis

IDĖJOS IR GALIMYBĖS			
Kompetencijos	Užuominos	Deskriptoriai	Koncepcija
1.1 Pastebėjimo galimybės	Naudokite savo vaizduotę ir sugebėjimus, kad nustatytumėte galimybes kurti vertę	<ul style="list-style-type: none"> Nustatyti ir pasinaudoti galimybėmis kurti vertę tyrinėjant socialinį, kultūrinį ir ekonominį kraštovaizdį Nustatykite poreikius ir iššūkius, kuriuos reikia patenkinti Užmegzkite naujus ryšius ir sujunkite išsibarsčiusius kraštovaizdžio elementus, kad sukurtumėte galimybes kurti vertę 	Žiedinė ekonomika
1.2 Kūrybiškumas	Plėtoti kūrybiškas ir kryptingas idėjas	<ul style="list-style-type: none"> Sukurkite keletą idėjų ir galimybių kurti vertę, įskaitant geresnius esamų ir naujų iššūkių sprendimus Ištyrinkite ir eksperimentuokite naudodami naujoviškus metodus Sujunkite žinias ir išteklius, kad pasiektumėte vertingų rezultatų 	Žiedinė ekonomika
1.3. Vizija	Dirbkite siekdami savo ateities vizijos	<ul style="list-style-type: none"> Įsivaizduokite ateitį Sukurkite viziją, kaip idėjas paversti veiksmis Įsivaizduokite ateities scenarijus, kurie padės nukreipti pastangas ir veiksmus 	Verslumas
1.4 Idėjų vertinimas	Išnaudokite visas idėjas ir galimybes	<ul style="list-style-type: none"> Spręskite, kas yra socialinė, kultūrinė ir ekonominė vertė Pripažinkite idėjos kūrimo potencialą Įvertinti ir nustatyti tinkamus būdus, kaip iš to kuo daugiau išnaudoti 	Verslumas
1.5 Etiškas ir tvarus mąstymas	Įvertinkite idėjų, galimybių ir veiksmų pasekmes ir poveikį	<ul style="list-style-type: none"> Įvertinkite vertę teikiančių idėjų pasekmes ir verslumo veiksmų poveikį tikslinei bendruomenei, rinkai, visuomenei ir aplinkai Apsvarstykite ilgalaikių socialinių, kultūrinių ir ekonominių tikslų tvarumą ir pasirinktą veiksmų kryptį Elkitės atsakingai 	Valdymas ir organizavimas

IŠTEKLIAI

Kompetencijos	Užuominos	Deskriptoriai	Koncepcija
2.1 Savęs suvokimas ir savęs veiksmingumas	Tikėkite savimi ir toliau tobulėkite	<ul style="list-style-type: none"> • Apmąstykite savo poreikius, siekius ir norus trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu • Nustatykite ir įvertinkite savo individualias ir grupės stipriąsias ir silpnąsias puses • Tikėkite savo gebėjimu daryti įtaką įvykių eigai, nepaisant netikrumo, nesėkmių ir laikinų nesėkmių 	Verslumas
2.2 Motyvacija ir atkaklumas	Būkite susikaupę ir nepasiduokite	<ul style="list-style-type: none"> • Būkite pasiryžę idėjas paversti veiksmais ir patenkinti savo poreikį pasiekti • Būkite pasirengę būti kantrūs ir toliau stenkitės pasiekti savo ilgalaikius individualius ar grupės tikslus • Būkite atsparūs spaudimui, sunkumams ir laikinoms nesėkmėms 	Verslumas
2.3 Išteklių sutelkimas	Surinkite ir valdykite jums reikalingus išteklius	<ul style="list-style-type: none"> • Gaukite ir valdykite materialinius, nematerialius ir skaitmeninius išteklius, reikalingus idėjoms paversti veiksmais • Išnaudokite ribotus išteklius • Gaukite ir valdykite bet kuriame etape reikalingas kompetencijas, įskaitant technines, teisines, mokesčių ir skaitmenines kompetencijas 	Rinkodara
2.4 Finansinis ir ekonominis raštingumas	Plėtoti finansines ir ekonomines žinias	<ul style="list-style-type: none"> • Įvertinkite, kiek kainuoja idėja paversti vertę kuriančia veikla • Planuokite, įgyvendinkite ir įvertinkite finansinius sprendimus laikui bėgant • Tvarykite finansavimą, kad įsitikintumėte, jog mano vertę kurianti veikla gali tęstis ilgą laiką 	Finansai
2.5. Kitų mobilizavimas	Įkvėpkite, sužavėkite ir įtraukite kitus	<ul style="list-style-type: none"> • Įkvėpkite ir sužavėkite atitinkamas suinteresuotąsias šalis • Gaukite paramos, reikalingos vertingiems rezultatams pasiekti • Demonstruokite efektyvų bendravimą, įtikinėjimą, derybas ir lyderystę 	Tinklo kūrimas

Į VEIKSMĄ			
Kompetencijos	Užuominos	Deskriptoriai	Koncepcija
3.1 Iniciatyvos ėmimasis	Pirmyn	<ul style="list-style-type: none"> • Inicijuoti procesus, kurie kuria vertę • Priimk iššūkius • Veikti ir dirbti savarankiškai, siekdami tikslų, laikykitės ketinimų ir atlikite suplanuotas užduotis 	Valdymas ir organizavimas
3.2 Planavimas ir valdymas	Suteikite prioritetus, tvarkykite ir stebėkite	<ul style="list-style-type: none"> • Nustatykite ilgalaikius, vidutinės trukmės ir trumpalaikius tikslus • Apibrėžkite prioritetus ir veiksmų planus • Prisitaikykite prie nenumatytų pokyčių 	Planavimas
3.3 Netikrumo, dviprasmiškumo ir rizikos susidorojimas	Priimkite sprendimus dėl netikrumo, dviprasmiškumo ir rizikos	<ul style="list-style-type: none"> • Priimkite sprendimus, kai to sprendimo rezultatas yra neaiškus, kai turima informacija yra dalinė arba dviprasmiška arba kai yra nenumatytų padarinių rizika. • Į vertės kūrimo procesą įtraukite struktūrizuotus idėjų ir prototipų testavimo būdus nuo ankstyvųjų etapų, kad sumažintumėte nesėkmės riziką. • Greitai ir lanksčiai spęskite greitai besikeičiančias situacijas 	Finansai
3.4 Darbas su kitais	Suburkite komandą, bendradarbiaukite ir bendradarbiaukite	<ul style="list-style-type: none"> • Dirbkite kartu ir bendradarbiaukite su kitais, kad sukurtumėte idėjas ir paverstumėte jas veiksmis • Tinklas • Spręskite konfliktus ir, kai reikia, pozityviai susitaikykite su konkurencija 	Tinklo kūrimas
3.5. Mokymasis per patirtį	Mokykitės darydami	<ul style="list-style-type: none"> • Naudokite bet kokią vertės kūrimo iniciatyvą kaip mokymosi galimybę • Mokykitės su kitais, įskaitant bendraamžius ir mentorius • Apmąstykite ir mokykitės iš sėkmės ir nesėkmės (savo ir kitų žmonių) 	Tinklo kūrimas

SKIEDĖS EKONOMIKOS POŽIŪRIS

Kompetencijos	Užuominos	Deskriptoriai	Koncepcija
4.1 Sisteminis mąstymas	Visiškai supraskite problemų priežastis ir galimą sprendimo erdvę	<ul style="list-style-type: none"> Analizuokite sudėtingas sistemas įvairiose srityse ir skirtingose skalėse, platesnėse nei „holistinis mąstymas“ Atnaujintas pranešimas apie „žiedinės ekonomikos supratimą“ ir „žiedinės ekonomikos istorijos pasakojimą“ 	Žiedinė ekonomika
4.2 Numatymas	Padėkite žvelgti į ateitį ir numatyti ateitį.	<ul style="list-style-type: none"> analizuoti, vertinti ir kurti turtingus ateities „vaizdus“, susijusius su tvarumo problemomis ir tvarumo problemų sprendimo sistemomis apskrito verslo modelio žemėlapių sudarymo įrankis, skirtas vizualizuoti produkto gyvavimo ciklo planavimą ir įvertinti, kaip žiedinis pasiūlymas pasikeis per kiekvieną naudojimo ciklą 	Rinkodara
4.3 Normatyvinės kompetencijos	Gebėjimas bendrai planuoti, nurodyti, taikyti, derinti ir derėtis dėl tvarumo vertybių, principų, tikslų ir uždavinių.	<ul style="list-style-type: none"> naudoti tvarumo vertinimo metodus, tokius kaip gyvavimo ciklo vertinimas (LCA), rizikos analizė ir metodai, susiję su numatymo kompetencija formuluoti tvarumo principus, gebėti suprasti ir aptarti etinę pusę ir atsižvelgti į tokias sąvokas kaip teisingumas ir sąžiningumas. 	Valdymas ir organizavimas
4.4 Strateginis mąstymas	Gebėjimas kartu kurti ir įgyvendinti intervencijas, perėjimus ir transformuojančias valdymo strategijas siekiant tvarumo	<ul style="list-style-type: none"> kuriant pokyčius aukštame lygyje ir iš aukšto lygio, kurie padeda planuoti ir priimti sprendimus, taip pat keisti organizacinius ir elgesio pokyčius Platesnio apskrito verslo modelių ir pagrindinių produktų dizaino supratimas 	Žiedinė ekonomika
4.5 Tarpasmeninės kompetencijos	Gebėjimas palengvinti problemų sprendimą bendradarbiaujant ir dalyvaujant, kartu užtikrinant atitinkamą ir empatišką keitimąsi požiūriais ir veiksmais bei sprendžiant konfliktus	<ul style="list-style-type: none"> lyderystė, sėkmė komandose palengvinti suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą visoje vertės grandinėje ar vertės tinkle, suinteresuotųjų šalių žemėlapių sudarymą bendras kūrimas, daugiausia inovacijų ir gyvųjų laboratorijų forma, kaip būdas skatinti suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą žiedinėje ekonomikoje 	Valdymas ir organizavimas

Kompetencijos ir jų įgūdžių lygis

IDĖJOS IR GALIMYBĖS			
KOMPETENCIJA	PAGRINDAS	TARPINIS	IŠPLĖSTI
1.1 Pastebėjimo galimybės	Besimokantieji gali rasti galimybių kurti vertę kitiems.	Besimokantieji gali atpažinti galimybes patenkinti poreikius, kurie nebuvo patenkinti.	Besimokantieji gali pasinaudoti ir formuoti galimybes reaguoti į iššūkius ir kurti vertę kitiems.
1.2 Kūrybiškumas	Besimokantieji gali sukurti kelias idėjas, kurios kuria vertę kitiems.	Besimokantieji gali išbandyti ir tobulinti idėjas, kurios kuria vertę kitiems.	Besimokantieji gali paversti idėjas sprendimais, kurie kuria vertę kitiems.
1.3 Vizija	Besimokantieji gali įsivaizduoti pageidaujamą ateitį.	Besimokantieji gali sukurti įkvepiančią viziją, kuri įtrauktų kitus.	Besimokantieji gali panaudoti savo viziją, vadovaudamiesi strateginių sprendimų priėmimu.
1.4 Idėjų vertinimas	Besimokantieji gali suprasti ir įvertinti idėjų vertę.	Besimokantieji supranta, kad idėjos gali turėti skirtingą vertę, kurią galima panaudoti įvairiais būdais.	Besimokantieji gali kurti strategijas, kaip maksimaliai išnaudoti idėjų generuojamą vertę.
1.5 Etinės ir tvarus mąstymas	Besimokantieji gali atpažinti savo pasirinkimų ir elgesio poveikį tiek bendruomenėje, tiek aplinkoje.	Priimdami sprendimus besimokantieji vadovaujasi etika ir tvarumu.	Besimokantieji veikia siekdami užtikrinti, kad būtų pasiekti jų etiniai ir tvarumo tikslai.

IŠTEKLIAI			
KOMPETENCIJA	PAGRINDAS	TARPINIS	IŠPLĖSTI
2.1 Savęs suvokimas ir savęs veiksmingumas	Besimokantieji pasitiki savo gebėjimu kurti vertę kitiems.	Besimokantieji gali maksimaliai išnaudoti savo stipriąsias ir silpnąsias puses.	Besimokantieji gali kompensuoti savo silpnybes bendradarbiaudami su kitais ir toliau tobulindami savo stipriąsias puses.
2.2 Motyvacija ir atkaklumas	Besimokantieji nori sekti savo aistrą ir kurti vertę kitiems.	Besimokantieji nori įdėti pastangų ir išteklių, kad galėtų sekti savo aistrą ir kurti vertę kitiems.	Besimokantieji gali sutelkti dėmesį į savo aistrą ir toliau kurti vertę, nepaisant nesėkmių.
2.3 Išteklių sutelkimas	Besimokantieji gali rasti išteklius ir juos naudoti atsakingai.	Besimokantieji gali rinkti ir valdyti įvairių tipų išteklius, kad sukurtų vertę kitiems.	Besimokantieji gali apibrėžti strategijas, kaip sutelkti išteklius, kurių jiems reikia, kad sukurtų vertę kitiems.
2.4 Finansiniai ir ekonominis raštingumas	Besimokantieji gali sudaryti paprastos veiklos biudžetą.	Besimokantieji gali rasti finansavimo galimybių ir valdyti savo vertę kuriančios veiklos biudžetą.	Besimokantieji gali sudaryti vertę kuriančios veiklos finansinio tvarumo planą.
2.5 Kitų mobilizavimas	Besimokantieji gali aiškiai ir entuziastingai perteikti savo idėjas.	Besimokantieji gali įtikinti, įtraukti ir įkvėpti kitus į vertės kūrimo veiklą.	Besimokantieji gali įkvėpti kitus ir įtraukti juos į vertės kūrimo veiklą.

Į VEIKSMĄ			
KOMPETENCIJA	PAGRINDAS	TARPINIS	IŠPLĖSTI
3.1 Iniciatyvos ėmimasis	Besimokantieji yra pasirengę spręsti problemas, kurios turi įtakos jų bendruomenei.	Besimokantieji gali inicijuoti vertę kuriančių veiklą.	Besimokantieji gali ieškoti galimybių imtis iniciatyvos pridėti ar kurti vertę.
3.2 Planavimas ir valdymas	Besimokantieji gali apibrėžti paprastos vertę kuriančios veiklos tikslus.	Besimokantieji gali sukurti veiksmų planą, kuriame būtų nustatyti prioritetai ir gairės siekiant jų tikslų.	Besimokantieji gali patikslinti prioritetus ir planus, kad prisitaikytų prie besikeičiančių aplinkybių.
3.3 Susidoroti su netikrumu, dviprasmiškumu ir rizika	Besimokantieji nebijo suklysti bandydami naujus dalykus.	Besimokantieji gali įvertinti alternatyvių pasirinkimų naudą ir riziką bei pasirinkti, kas atspindi jų pageidavimus.	Besimokantieji gali pasverti riziką ir priimti sprendimus nepaisydami netikrumo ir dviprasmybių.
3.4 Darbas su kitais	Besimokantieji gali dirbti komandoje, kurdami vertę.	Besimokantieji gali dirbti kartu su daugybe asmenų ir grupių, kad sukurtų vertę.	Besimokantieji gali kurti komandą ir tinklus, atsižvelgdami į savo vertę kuriančios veiklos poreikius.
3.5 Mokymasis per patirtį	Besimokantieji gali atpažinti tai, ko išmoko, dalyvaudami vertę kuriančioje veikloje.	Besimokantieji gali apmąstyti ir vertinti savo pasiekimus bei nesėkmes ir iš jų pasimokyti.	Besimokantieji gali pagerinti savo gebėjimus kurti vertę remdamiesi ankstesne patirtimi ir bendravimu su kitais.

SKIEDĖS EKONOMIKOS POŽIŪRIS

KOMPETENCIJA	PAGRINDAS	TARPINIS	IŠPLĖSTI
4.1 Sisteminis mąstymas	Besimokantieji gali atpažinti sudėtingas sistemas	Besimokantieji gali užmegzti ryšius tarp skirtingų domėnų	Besimokantieji gali pagerinti srautą tarp skirtingų sistemos mazgų.
4.2 Numatymas	Besimokantieji gali skaityti ir suprasti modelius, vedančius į naujoves	Besimokantieji gali sudaryti verslo žemėlapi, kad pasiūlytų tvarius sprendimus	Besimokantieji gali sukurti turtingas verslo idėjas ir verslo modelio „nuotraukas“.
4.3 Norminis	Mokinys gali suprasti tvarumo vertybes ir perskaityti LCA diagramą	Besimokantieji gali naudoti ir taikyti tvarumo principus	Besimokantieji savo veiksmais ir sprendimais gali skatinti teisingumą ir sąžiningumą
4.4 Strateginis mąstymas	Besimokantieji gali išvardyti ir paminėti įvairius būdus, vedančius į pokyčius	Besimokantieji gali pagalvoti apie sprendimo perspektyvumą ir mastelį	Besimokantieji gali planuoti produktus ir verslo modelius, kurie gali įgyti ekonominę vertę per kelis naudojimo ciklus, yra kuriami vienu metu
4.5 Tarpasmeninės kompetencijos	Besimokantieji žino, kas yra lyderystė, kaip vesti komandas į sėkmę ir kas yra bendradarbiavimo dinamika.	Besimokantieji gali palengvinti problemų sprendimą bendradarbiaujant ir dalyvaujant, užtikrindami atitinkamą ir empatišką keitimąsi požiūriais ir veiksmais bei sprenddami konfliktus.	Išsilavinę žmonės gali bendrai kurti produktus ar paslaugas, skatinančius suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą žiedinės ekonomikos požiūriu

PRIEDAS – Partnerių surinkta geriausia praktika

Geriausios praktikos analizė

Analizės tikslas buvo surinkti verslumo srities mokymų / mokymo programų / kursų gerosios praktikos pavyzdžius.

Analizės apimtis – 13 pavyzdžių.

Šalys, iš kurių paimtas pavyzdys, – Graikija, Italija, Malta, Ispanija, Lenkija ir Lietuva.

Gerosios praktikos analizės išvadas būtų galima suformuluoti:

1. Pateiktų pavyzdžių analizė parodė, kad tos neformaliojo švietimo programos, kurios buvo rengiamos partnerystės pagrindu, o ypač jei jas rengė įvairių šalių organizacijų konsorciumas, buvo detalesnės, išsamesnės ir aiškesnės. Tikėtina, kad šio projekto inicijuota programa taip pat bus detalesnė ir efektyvesnė, nes bus naudojami įvairių šalių organizacijų ištekliai.
2. Analizuojant pateiktus pavyzdžius, juos galima suskirstyti į keturias fazes:
  - FORMUOTI PROTINGĄ VERSLINĮ (pvz., RAIN platforma, kuri remia žiedinės ekonomikos gairių rengimą ir priėmimą, Išmaniųjų moterų verslumo skatinimo programa, Socialinis verslumas jauniems bedarbiams)
  - DARNAUS VERSLO ELEMENTAI (pvz., operacijų valdymas, neformaliojo klientų konsultavimo ir aptarnavimo profesinio mokymo programa)
  - KURTI SAVO SINERGIJĄ (pvz., skaitmeninių ir verslumo įgūdžių seminarai)
  - VERSLO PLANAVIMAS (pvz., finansai ir nekilnojamojo turto pasirinkimo sandoriai)
3. Nagrinėjamų kursų trukmė labai skiriasi: nuo 1 dienos (8 val.) iki 100 valandų. Vidutinė ir optimali trukmė būtų 40 val.
4. Gerosios praktikos analizėse pateiktuose mokymuose išugdytos kompetencijos / mokymosi rezultatai gali būti suskirstyti į šiuos modulius:
  - IŠMANUS VERSLUMAS
    - kurti novatoriškus modelius, skirtus formuoti bendradarbiystės erdves ir skatinti naujas verslumo idėjas
    - nustatyti pagrindinius klausimus, kuriuos reikia spręsti renkantis diegti naujas technologijas
  - Žiedinė ekonomika
    - Geba suprasti globalizacijos esmę, jos formas, poveikį, pasekmes šiuolaikinėms visuomenėms ir teorinius diskursus.
    - Geba suprasti lokalizacijos, globalizacijos ir regionalizacijos sąsajas.
    - suprasti skirtingus etapus, kurie sudaro naujo produkto kūrimo procesą
  - VALDYMAS IR ORGANIZAVIMAS
    - įgyti gamybos valdymo terminiją
    - nustatyti skirtingus matmenis, pagal kuriuos galima matuoti gamybos našumą

- suprasti operacijų vaidmenį įvairiose įmonės funkcijose
  - nustatyti pagrindinius elementus, susijusius su darbo planavimu ir ergonomika
  - RINKODAROS
    - Gebės taikyti ekonomines, vadybos, psichologines ir kitas bendrąsias žinias apie nuoseklius verslo ir rinkodaros modelius bei jų sąveiką organizuojant reklamos verslą.
    - Sugebės atsakingai ir tinkamai parinkti reklamos formas bei sklaidos kanalus sukurtos reklamos idėjos įgyvendinimui.
  - TINKLAS
    - skatinti jaunimo verslumą, tinklų kūrimą, mokymą ir naujas vietas plėtros galimybes.
    - suteikti visapusišką internetinę mokymosi aplinką, apjungiančią teoriją, praktiką, internetinį patyrusių instruktorių ir mentorių mokymą, aktyvų tinklų kūrimą su bendraamžiais ir galimybę pritraukti potencialius investuotojus.
  - FINANSAI
    - srautų valdymas gamybos ar paslaugų įmonėse ir jų efektyvumo matavimas
    - Išmokti geriau valdyti įmonės finansus
  - PLANAVIMAS
    - geba identifikuoti veiksnius, turinčius įtakos planavimui, ir žinoti, kokios yra strateginio planavimo tendencijos skirtingoms tarptautinėms/pasaulinėms rinkoms
5. Mokymo metodai apima priemones ir koncepcijas, skirtas analizuoti tiek praktines asmeninio verslininko gyvenimo situacijas, tiek kasdienę verslo veiklą.
  6. Mentorstės programoje mentoriais turėtų būti žmonės, kurie jau yra verslo lyderiai ir nori per daugelį metų įgytomis žiniomis ir patirtimi pasidalinti su kitais.
  7. Inovacijų pavyzdžiai, kuriuos būtų galima pritaikyti:
    - Inovatyvūs mokymo metodai: Naudojama programinė įranga ar programos, Moodle (failai, viktorinos, dirbtuvės, ...), Kultura (vaizdo įrašymas darbalaukyje, failų įkėlimas į MyMedia Unipd), Top Hat (aktyvi viktorina, viktorina)
    - Sertifikavimas „Certiport Europe“ konsorciumas turi unikalią galimybę pasiūlyti visiems seminaruose dalyvaujantiems studentams išplėstinį mokymosi kelią, kuris nuves juos už mokymosi ir įkvėpimo, įgyto per penkių dienų internetinius renginius. Siūlome kiekvienam seminaro dalyviui pasiūlyti galimybę toliau mokytis verslumo ar plėsti savo skaitmeninius įgūdžius suteikiant nemokamą GMatrix praktikos testo licenciją. Partneriai gali pateikti šį pasiūlymą tik todėl, kad jie visi yra nacionaliniai/regioniniai Certiport partneriai. Keletas tyrimų rodo, kad studentai, įgiję sertifikatus, turi didesnę baigimo procentą, aukštesnius pažymius, daugiau stojančių į aukštesnį išsilavinimą ir didesnę pasitikėjimą

- Praktiniai testai. Siekdama padėti kandidatams pasiruošti sertifikavimo egzaminui ir gerai parodyti, ar kandidatai yra pasirengę laikyti egzaminą, „Certiport“ siūlo internetinius GMetrix praktikos testus. Skirtingai nei Certiport egzaminas, kuris, kaip ir dauguma egzaminų, yra riboto laiko išlaikymo / neišlaikymo atvejis, GMetrix praktikos testai yra licencijos, kurios galioja 12 mėnesių.
- IC3 skaitmeninio raštingumo sertifikatas. „Certiport“ IC3 skaitmeninio raštingumo sertifikatas (IC3) buvo išleistas 2003 m. ir yra reguliariai atnaujinamas, kad atspindėtų skaitmeninio pasaulio pokyčius. Šis tarptautiniu mastu pripažintas pasaulinis skaitmeninės kompetencijos standartas jau penktoji kartoja – IC3 Global Standard 5 (GS5). „Certiport“ neseniai atliko penkių milijonų IC3 egzaminą.

Šaltiniai ir bibliografija

[International Standard Classification of Education \(ISCED\) | UNESCO UIS](#)

www.ellenmacarthurfoundation.org/explore/the-circular-economy-in-detail

www.aregai.it – the 4 phases method for sustainable cooperation

[PDCA \(Plan Do Check Act\) - From MindTools.com](#)

EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework.
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=en>

Circular Economy Competencies for Design - mdpi.com

Circular Business Models. <https://sustainabilityguide.eu/methods/circular-business-models/>

Rashmi Anoop Patil, Sudiptal Seal, & Seeram Ramakrishna. (2020). Circular Economy, Sustainability and Business Opportunities. <https://www.europeanbusinessreview.com/circular-economy-sustainability-and-business-opportunities/>

Pejvak Oghazi & Rana Mostaghel. (2018). Circular Business Model Challenges and Lessons Learned - An Industrial Perspective. <https://www.mdpi.com/2071-1050/10/3/739/html>

Jan Willem Velthuisen. (2020). Circular business models are very well possible. <https://www.pwc.nl/en/insights-and-publications/themes/sustainability/circular-business-models-are-very-well-possible.html>

(2019). 5-Step Guide To Creating A Business Continuity Plan That Works. <https://facilityexecutive.com/2019/11/5-step-guide-to-creating-a-business-continuity-plan-that-works/>

Michael R. Lewis. (2020). How to Create a Business Continuity Plan. <https://www.wikihow.com/Create-a-Business-Continuity-Plan>

Keila Hill-Trawick. (2020). How to Plan Your Business. <https://www.wikihow.com/Plan-Your-Business>

Massey N. (Retrieved: 30/03/2021). Types of Financial Decisions in Financial Management. <https://www.economicdiscussion.net/financial-management/types-of-financial-decisions-in-financial-management/31652>

Shivam N. (Retrieved: 30/03/2021). Investment Decisions: Meaning, Need and Factors Affecting It. <https://www.economicdiscussion.net/investment-decisions/investment-decisions-meaning-need-and-factors-affecting-it/21976>

Sam Meenasian. (2019). Financial Tools Every Business Should Consider. <https://www.americanexpress.com/en-us/business/trends-and-insights/articles/7-financial-tools-every-business-should-consider/>

(Retrieved: 30/03/2021) Financing Decision. <https://www.toppr.com/guides/business-studies/financial-management/financing-decision/>

(Retrieved: 30/03/2021). Important Financial Decisions You Should Be Thinking About. <https://investedwallet.com/example-financial-decisions/>

(Retrieved: 30/03/2021). How to Create a Business Plan. <https://www.examples.com/business/create-a-business-plan.html>

Finansinis raštingumas ir nauji verslo modeliai, skatinantys moterų verslumo galimybes

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

